

Задньшовицькі надри

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому та місцевому
Одеського Державного Університету ім. І. І. Мечникова

№ 30 (269) | Четвер, 17 листопада 1949 р. | Ціна 20 к.

За дальше піднесення наукової роботи студентів

Студентська наукова конференція, присвячена 10-річчю відзначення українського народу і 32-ї річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції, з'явилася великою подією в житті студентства. На конференції студенти нашого університету демонстрували свої досягнення у науковій роботі.

Конференція з'явилася також показником діяльності студентських наукових гуртків, вона підсумувала наслідки їх дослідницької роботи, і можна з задоволенням відзначити, що ці результати непогані. На конференції було заслушано 73 наукових доповіді, теми їх були актуальні і охоплювали велике коло питань. Всі доповіді студентів були прочитані на високому ідейному і науковому рівні. Особливо це стосується доповіді студента IV курсу історичного факультету В. Галляса на тему: «Іван Франко і російська революція на демократія».

Доповіді студентів біологічного, геологічного, хімічного та географічного факультетів були тісно пов'язані з потребами сьогоднішнього дня, розробляли важливі народногосподарські проблеми. Так, студентки IV курсу біологічного факультету А. Власова, Є. Чижикова і М. Храмова доповідали про свою роботу з новими для України рослинами — чумизою, евкаліптом, пірамідалою тополею. Студентки V курсу цього ж факультету Р. Гриценко і Г. Бородай розповіли про результати своєї роботи в галузі акліматизації чаю і вирощування гіллястої пшениці.

Цікаві наукові питання були розроблені також в доповідях. Необхідно наукову роботу студентів тісніше пов'язати з потребами народного господарства, з вимогами виробництва, з роботою заводів, фабрик, шкіл, суду і прокуратури і т. д. У нас є всі можливості успішно справитися з цими завданнями і піднести наукову роботу на новий, вищий ступінь.

Підсумки конкурсу на кращу стінну газету

Дніми були підведені підсумки конкурсу на кращу факультетську стінгазету, присвяченого 10-річчю відзначення українського народу і 32-ї річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції.

Жюрі конкурсу відзначило значне покращення в роботі університетської преси. До свят вийшли всі факультетські стінгазети і курсові бюллетені. Найбільших успіхів домоглися редколегії факультетських газет «Історик» (історичний факультет), «Філолог» (філологічний факультет), «За мічурінську біологію» (біологічний факультет), «Радянський хімік» (хімічний факультет), «Радянський юрист» (юридичний факультет), «Радянський хімік» (хімічний факультет). Ці газети гарно оформлені, змістовні, цікаві, добре відображають життя своїх факультетів. Серед курсових газет найкращими з'являються газети IV курсу українського відділу філологічного факультету, другої і четвертої груп II курсу юридичного факультету, V курсу хімічного і III курсу історичного факультету (редактор тов. Кіржнер).

Підводячи підсумки конкурсу, жюрі відзначає покращення стану факультетської курсової преси на географічному і геологічному факультетах і звертає увагу партійної, комсомольської і профспілкової організації економічного факультету на недовірливий стан стінної преси на економічному факультеті.

Жюрі присудило перше місце газеті «Історик» (редактор тов. Фінон). Друге місце присуджено газеті «Філолог» (редактор тов. Авер-

СЬОГОДНІ — МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ СТУДЕНТІВ

РАДЯНСЬКА МОЛОДЬ В АВАНГАРДІ БОРОТЬБИ ЗА МИР І ДЕМОКРАТИЮ

17 листопада вся прогресивна молодь світу святкує Міжнародний день студентів. Це свято має свою геройчу історію. Коли гітлерівські розбійники вдерлися на територію Чехословаччини, чеський народ не хотів миритися з окупацією своєї батьківщини німецько-фашистськими загарбниками і восени 1939 року організував демонстрацію протесту. Найактивнішу участь в цій демонстрації взяли чехословацькі студенти. Окупанти жорстоко розправилися з свободолюбною чеською молоддю. 2000 студентів було ув'язнено в концентраційному таборі Саксенгаузен, 9 керівників студентської спілки було розстріляно. Фашисти закрили всі чеські університети.

Геройчний приклад чехословацького студентства знайшов гарячий відгук в серцях всієї прогресивної молоді світу. 17 листопада ухвалено вважати Міжнародним днем студентів, днем єдності всіх студентів в боротьбі проти фашизму і світової реакції.

Візиром для молоді всіх країн являється студентство Радянського Союзу, яке вкрило себе невмирущою славою в дні Великої Вітчизняної війни і зараз стоїть в авангарді боротьби за мир, демократію і прогрес.

18 серпня 1946 року на II Міжнародному студентському конгресі в Празі було утворено Міжнародну спілку студентів. Студентство СРСР взяло активну участь в цьому конгресі. Конгрес ухвалив вважати головним завданням спілки боротьбу проти фашизму і реакції, боротьбу за прогресивну науку, що служить інтересам всього людства, боротьбу за мир.

Радянська молодь очолила боротьбу мільйонних мас прогресивного студентства проти імперіалізму, проти паліїв нової війни. Світова реакція намагається відволіти студентів від політичної боротьби, але ці намагання даремні. Передове студентство все більше об'єднує свої сили, тісніше згуртується навколо великого Радянського Союзу, створює єдиний фронт борців за мир і демократію. В день 17 листопада прогресивне студентство всього світу демонструє свою міць, свою непохитну волю боротьсь за справу мури, оглядає свої лави. Погляди студентів всіх країн звернені до радянського студентства, в якому вони вчачають проводиря, життя і діяльність якого служить для них найкращим візиром.

Хай живе Міжнародний день студентів — свято передової молоді всього світу! Вище прапор боротьби за демократію і мир!

Розгорнімо підготовку до зимової екзаменаційної сесії!

ВІЩЕ РІВЕНЬ СЕМІНАРІВ І КОЛОНКУМІВ!

Наполегливо готуватися до іспитів

Розпочинаючи в цьому році навчання в університеті, ми, першокурсники, знали, що перед нами стоять відповідальні завдання — вчитися якнайкраще, щоб з честю віправдати високе звання радянського студента. Треба віддати належне, передважна більшість студентів з перших днів учбового року приступила до наполегливої систематичної роботи, знаючи, що лише систематична підготовка, повсякденне повторення програмового матеріалу і опрацювання рекомендованої літератури можуть забезпечити глибокі знання і успішне складання іспитів та заліків.

Але, на жаль, не всі студенти 1 курсу хімічного факультету засвоїли цю просту істину. Про це свідчать проведені семінари з основ марксизму-лінізму і колоквіум з неорганічної хімії. Якщо студенти Яровий, Левничан, Френкель, Дружинська та інші добре готуються до семінарів з основ марксизму-лінізму і беруть в них активну участь, то цього не можна сказати про тт. Михеєву, Конопко, Сирожко. Вони працюють несистематично, на семінарських заняттях зовсім пасивні.

Подібна картина спостерігається і на практичних заняттях з неорганічної хімії. Добросовісно ставляться до занятій студенти Дар'єва, Колодяжна, Кобринська, Кошелева. Вони цікавляться предметом і намагаються якнайглибше його засвоїти. Студенти ж Пальощікін, Шереметенко, Циганков працюють недостатньо і мають нездовільні оцінки з неорганічної хімії. Їх знання дуже поверхові. Хіба може ти мова про добру підготовку, коли т. Пальощікін, Шереметенко і Циганков готуються до практичних занятій лише в самій останній час перед ними. Навряд чи залишається у них ці знання до іспитів?

Таким явницям треба негайно покласти край. Ми, першокурсники, в цьому півріччі будемо проводити першу в своєму житті екзаменаційну сесію у вузі. Добромисливі високі показники успішності під час сесії — справа нашої честі. Щоб провести сесію на високому науковому рівні, щоб скласти всі іспити лише на «добре» і «відмінно», треба працювати з максимальним напруженням. Це треба, в першу чергу, усвідомити товаришам, які відстають. Успіхи на іспитах буде залежати тільки від своєчасної і добре підготовки до них.

Л. МЕЩЕРЯКОВА,
студентка I курсу хімічного
факультету.

Доцільно використовувати кожну годину

Небагато часу залишилось до початку зимової екзаменаційної сесії.

Перед студентами нашого університету стоїть завдання зустріті цю сесію якнайкращою підготовкою і доМогти високими показниками навчання. Тому зараз особливого значення набирає продуктивне використання студентами часу, вільного від заняття. Самостійна робота студентів над програмовим матеріалом — повторення конспектів лекцій, вивчення і конспектування рекомендованої літератури тощо — повинна тепер набрати більшого розмаху, вестись систематично і наполегливо. Кожна година на повинна використовуватись для заняття.

Семінари з основ марксизму-лінізму, які зараз проходять на перших і других курсах філологічного факультету, показують, що більшість студентів акуратно конспектиують рекомендовану літературу, готуються до семінарів, добре засвоюють матеріал, приділяють належну увагу самостійній роботі. Однак, є ще окремі студенти, які несерьйозно ставляться до семінарських занять, не готуються до них, не використовують часу для самостійної підготовки в результаті одержують нездовільні оцінки. Це — т.т. Лимарська, Балута (I курс рос. відділу), Корачевської (І курс рос. відділу), Нікітіної (ІІІ курс укр. відділу), Батуріної (ІV курс рос. відділу) та іншіх.

Якнайпродуктивніше використати

час, що залишився до початку іспитів і залишків, систематично працювати над повторенням пройденого матеріалу, старанно готуватися до се-

мінарів і колоквіумів — ось про що повинні не забувати студенти, щоб провести зимову екзаменаційну сесію на високому рівні.

Н. МОСКАЛЕНКО,
студентка III курсу філологічного
факультету.

Більше активності на семінарських заняттях

Семінарські заняття є методом контролю над самостійною роботою кожного студента, засобом поглибленого вивчення вузлових питань з окремих тем програми. Під час семінарських заняття виявляється, як студенти засвоїли прочитаний ім з лекціях матеріал, як вони опрацювали рекомендовану літературу. На семінароках студенти також мають змогу при допомозі викладача виявити незрозумілі ім чи малозрозумілі питання з того розділу, який вивчається. Отже, семінарські заняття є разом з тим важливим методом підготовки до наступних іспитів і залишків під час іспитів сесії, і до них студенти повинні готуватися належно.

Великим недоліком у проведенні семінарських заняття на нашему курсі є недостатня активність студентів. З таким станом далі миритися неможливо. Наш курс має всі можливості домогтися високої активності на семінарах.

Сесія не за горами, і її треба зустріти у всеохвіщені. Семінарські заняття значно допоможуть нам добре підготовуватися до іспитів і домогти високими показниками на сесії, але для цього необхідно готуватися до кожного семінару, пам'ятуючи, що підготовка до семінарів є одночасно і підготовкою до іспитів та залишків.

Н. ЛАЛЬСКІН,
студент II курсу географічного
факультету.

Й. В. Сталін про національні мови та їх майбутнє

В працях Й. В. Сталіна розв'язано багато мовознавчих питань і питань з мовою політики. Зупинимося на важливіших з них.

1. Поняття про націю і національну мову. Вчення про націю і національну мову товариш Сталін виклав у своїй праці «Марксизм і національне питання», написаній 1913 р. В цій праці Й. В. Сталін розвинув вчення К. Маркса і Ф. Енгельса про націю і національну мову і на конкретних прикладах пояснив виникнення та розвиток нації і національних мов. З того часу вчення товариша Сталіна в нашій партії стало загальнознанім і єдино правильним. Після Великої Жовтневої соціалістичної революції вчення про націю і національну мову Й. В. Сталін розвинув далі, поглибив його і теоретично обґрутував майбутнє націй і національних мов. Найдокладніше питання про націю і національну мову в похвостневий період товариша Сталіна висвітлив у звітних доповідях XVI і XVII з'їздам ВКП(б) та в статті «Національне питання і ленінізм».

«Нація,—за вченням Й. В. Сталіна,—є спілка спільність людей, що історично склалася, і виникла на базі спільноти чистирох «основних ознак», а саме: на базі спільноти мови, спільноти території, спільноти економічного життя і спільноти психічного складу, який проявляється в спільноті специфічних особливостей національної культури»¹.

Із цього визначення нації видно, що однією з характерних і невід'ємних рис нації є спільність мови, тобто мова, якою говорить нація, національна мова. Однак, зауважує товариш Сталін, «спільна мова для кожної нації, але не обов'язково різні мови для різних націй. Немає нації, яка б говорила відразу різними мовами, але це ще не значить, що не може бути двох націй, які говорять однією мовою! Англійці і північноамериканці говорять однією мовою, і все таки вони не становлять однієї нації»², бо вони живуть на різних територіях, не мають спільноти економічного життя й психічного складу, який проявляється в спільноті культури. Отже, досить відсутності що-бы би однієї з названих ознак, щоб нація перестала бути нацією.

Національна мова формується одночасно з утворенням нації. Нація, так само як і національна мова, є категорія історична, тобто вона починає утворюватись на певному етапі розвитку суспільства, розвивається і па-

певному новому етапі розвитку суспільства може зникнути. Й. В. Сталін на підставі докладного і грунтового аналізу умов утворення нації твердить, що нації і національних мов у докапіталістичний період, у період феодалізму, не було і не могло бути, бо в докапіталістичний період «не було ще національних ринків, не було ні економічних, ні культурних національних центрів, не було, значить, таких факторів, які ліквідували господарську роздрібність давнього народу і стягують роз'єднані до того частини цього народу в одне національне ціле»³. Товариш Сталін твердить, що нації і національні мови почали утворюватись тільки в період ліквідації феодалізму і зародження розвитку в його надрах капіталізму.

Отож, нація і національна мова є неминучий продукт епохи капіталізму. Це твердження товариша Сталіна наноситься і наносить нищівний удар по буржуазно-націоналістичних теоріях, за якими, наприклад, українська національна мова є юне ніби з давніх-давен, споконвічно. На Україні процес ліквідації феодалізму і зародження капіталізму починається з XVIII ст., коли виникає капіталістична мануфактура, ліквідується всередині країни економічна роздрібність, а місцеві ринки в зв'язку з розвитком торгівлі об'єднуються в один всеросійський ринок. Розвиток на Україні економічної спільноти і був важливішою передумовою перетворення елементів нації, які в докапіталістичний період перебували в зародковому потенційному стані (мова, територія, культурна спільність), в характерні, головні риси нації.

В другій половині XIX ст. на Україні капіталізм став основою соціально-економічною формою. А «в усьому світі епоха остаточної перевороти капіталізму над феодалізмом була звязана з національними рухами. Економічна основа цих рухів полягає в тому, що для повної перевороти товарного виробництва необхідне завоювання внутрішнього ринку буржуазією, необхідне державне згуртування територій з населенням, що говорить однією мовою, при усуненні всіляких перешкод розвитковій мові і закріпленню її в літературі»⁴. За таких умов українська народність перетворюється в другій половині XIX ст. в націю, а мова української народності—в національну мову. На початку ХХ століття

¹⁾ Й. В. Сталін, Соч., т. XI, 1949 р., стр. 333.

²⁾ Й. В. Сталін, Твори, т. II, Київ, 1947 р., стор. 290.

³⁾ Й. В. Сталін, Соч., т. XI, Москва, 1949, стр. 336.

⁴⁾ В. И. Ленин, Соч., т. XX, Москва, 1949 г., стр. 368.

Доцент А. МОСКАЛЕНКО
(Закінчення в наступному номері).

цей процес в основному уже завершився. Товариш Сталін так характеризує процес складання націй на сході Європи, зокрема і процес складання української нації та його завершення:

«Але капіталізм починає розвиватися і в східних державах. Розвиваються торгівля і шляхи сполучення. Виникають великі міста. Нації економічно консолідуються. Капіталізм, що вдерся в спокійне життя відтіненіх національностей, збудуражує останні і приводить їх в рух. Розвиток театру, діяльність рейхарта (в Австрії) і Думи (в Росії) сприяють твердити, що нації і національні мови почали утворюватись тільки в період ліквідації феодалізму і зародження розвитку в його надрах.

Але відтінені нації, які прокинулись із самостійного життя, вже не складаються в незалежні держави: вони зустрічають на своєму шляху надзвичайно сильне протидіяння з боку керівних верств командуючих націй, що давно вже стали на чолі держав. Спізнились!

Так складаються в нації чехи, поляки і т. д., в Австрії; хорвати та ін. в Угорщині; латиші, литовці, українці, грузини, вірмени та ін. в Росії» (Й. В. Сталін, Твори, т. II, 1947 р., стор. 297-8).

Отож, українська буржуазна нація є її мовою, що почали складатися в XVIII ст., остаточно склалися на початку ХХ століття.

Доля кожної буржуазної нації звязана з долею капіталізму. З ліквідацією капіталізму на Україні була ліквідована і українська буржуазна нація і на руїнах її після Великої Жовтневої соціалістичної революції почала буйно розвиватися в нова, соціалістична українська нація, яка докорінно відрізняється від старої буржуазної української нації. Тільки з перемогою соціалізму в нашій країні вперше в історії людства під егідою радянської влади створена справжня єдність і спільність інтересів в середні кожній нації, в тому числі і української.

Докорінно відрізняється і сучасна українська національна мова від мової української буржуазної нації. Сучасна українська мова, мова соціалістичної української нації, завдяки послідовній реалізації ленінсько-сталінської національної політики, досягла з 32 роки радянської влади золотої вершини свого розвитку і стала найпоширенішою і найдосконалішою формою виявила української радицької культури.

Доцент А. МОСКАЛЕНКО

(Закінчення в наступному номері).

ПО УНІВЕРСИТЕТУ

Виставки студентських робіт на Кафедрі зоології безхребетних

ментальна викормка тутового шовково-прядя» та інші.

При кафедрі зоології безхребетних, починаючи з 1947-48 навчального року, систематично проводиться під керівництвом старшого викладача кафедри тов. Бешевлі. На виставці представлений роботи студентського наукового гуртка зоології — «Розвиток тутового шовково-прядя» (студ. II курсу Резнікової М. і Лойтерштейн Н.), «Медоносна бджола» (студентів II курсу Севастянова В. і Латвін Н.), кілька робіт дипломантів, серед яких роботи студ. V курсу Р. Шумило на тему «Біологічний метод боротьби з шкідниками в субтропіках», студ. V курсу Горностаєвої на тему «Експери-

ментація викормка тутового шовково-прядя» та інші.

При кафедрі зоології безхребетних відбувалися виставки кращих робіт студентів і гуртка юннатів. Підготовка до виставки велася під керівництвом старшого викладача кафедри тов. Бешевлі. На виставці представлений роботи студентського наукового гуртка зоології — «Розвиток тутового шовково-прядя» (студ. II курсу Резнікової М. і Лойтерштейн Н.), «Медоносна бджола» (студентів II курсу Севастянова В. і Латвін Н.), кілька робіт дипломантів, серед яких роботи студ. V курсу Р. Шумило на тему «Біологічний метод боротьби з шкідниками в субтропіках», студ. V курсу Горностаєвої на тему «Експери-

НА КАФЕДРІ ГІДРОБІОЛОГІЇ

Кафедра гідробіології працює над вивченням кормових ресурсів північно-західного кутка Чорного моря, лиманів і прісних водоймищ. На виставці, яку відкрила на початку листопада кафедра гідробіології, показано перші наслідки цієї роботи.

У відділі, що присвячується морю, привертують до себе увагу експонати, які відображають фауну Білого і Чорного моря. Графічне зображення мікробіологічних організмів (планктону) дає повне і чітке враження. Увага відвідувачів привертається до мікрофото планктону і поведінкою риб.

При огляді чорноморських експонатів, більш знайомих відвідувачам, віддається в очі подібність фауни Білого і Чорного моря, а також діаграмами, які показують зв'язок між появою планктону і поведінкою риб.

Студенти-фурканти з хвилюванням слідкували за враженнями, які спровокували виставку, і з задоволенням відзначали, що їх робота дала практично корисні результати.

Цікавий диспут

Шківами і змістовними були виступи студентів т. Абрамовича (історичний факультет), Ваймана (філологічний факультет), Співака (історичний факультет) та ін.

На диспуті виступили також біконавці головних ролей студенти Л. Крук (економічний факультет) і Г. Лебедик (юридичний факультет), постановник спектаклю заслужений артист УРСР О. М. Максимов і голова правління студентського клубу доктор Б. О. Шайкевич.

Диспут пройшов дуже жваво і на високому ідеальному рівні.

го в нашу молодь. Це не вдалося. Іван Петрович Лавриков має вигляд карикатурний, не реалістичний. Це якийсь святковий дідусь. Незавершений образ Валі. Глядачів незрозуміло, як може спокійно жити в нашому здоровому колективі ця навіжена мішанка.

Студент Олександр Дунаєвський і Ела Шпігель вміло, з м'яким гумором виконують ролі Лаврикова і Валі і цим в делікатній мірі згладжують недоліки драматургічного матеріалу.

Постановник спектаклю заслужений артист УРСР О. М. Максимов домігся хорошої і рівної гри всіх виконавців. І зовні група Рита—людина великого внутрішнього тепла (студентка Людмила Кириченко), і пристрасний спортсмен Віктор (студент Федір Кожухар), і темпераментна, трохи легковажна Аня (студентка Галина Стенко), і вкрай закохане один в одного подружжя Попових (студенти Микола Заріцький і Марія Хорович)—всі ці вміло виконані епізодичні ролі складають злагоджений акторський ансамбль, де добильно продумана і поставлена на місце кожна нота.

П'еса «Молодість» — актуальна і злободенна. Слова Михайла Кочіна «я хочу, щоб молодий комуніст не сидів, склавши руки, чекаючи, поки партія візьметься наводити порядок на його дільниці...»—це заклик до активної боротьби, до дії.

Постановка п'еси «Молодість» — творче досягнення драматичного колективу університету. Вона свідчить про велику можливість наших молодих виконавців.

Б. СПІВАК.

Відповідальний редактор
В. ЄФІМЕНКО.

Сцена з першої дії п'еси «Молодість».

ї пошилу, бездарну поетесу Рогальську (студентка Генріета Бердичевську), і підлого лицеміра і небезпечного ворога донця Незлобіна (студент Георгій Лебедик). Тут, в цьому «салоні», за бокалом вина, що людці хочуть знайти відпочинок від «стомлюючої прямолінійності дня».

у молодого драматурга вийшли невдалими образи Івана Петровича Лаврикова і дівчини Валі. У Лаврикові автор хотів показати старика з «комсомольською душою», закохано-

Адреса редакції: Одеса, вул. Петра Великого, 2, кімната 17. Телефон 2-62-58.

Друкарня Одеського університету ім. І. І. Мечникова. Одеса, вул. Щепкіна, 12.

Зам. 1340 Тир.